

Det saknas inte statliga initiativ på utbildningsområdet för att öka omställningen på arbetsmarknaden. I slutet av maj presenterades i promemorian* *En särskild ersättningsmodell för utbildning för omställning och vidareutbildning för yrkesverksamma* förslag om en ny ersättningsmodell för Sveriges lärosäten. Syftet är att förmå universiteten och högskolorna att utveckla korta, flexibla kurser för omställning av yrkesverksamma. Utredaren konstaterar själv att modellen riskerar att leda till ökad konkurrens med yrkeshögskolan, både vad gäller statliga medel och sökande till utbildningarna. Detta särskilt om de nya universitetsutbildningarna blir mer lättillgängliga genom distansupplägg och har hög grad av arbetslivsanknytning. Samtidigt har Myndigheten för yrkeshögskolan i sitt regleringsbrev fått ett [särskilt uppdrag](#) att ytterligare anpassa sitt utbud av kurser (korta YH-utbildningar) för att underlätta omställning. Planen ska redovisas för regeringen i januari 2026, samtidigt som den nya ersättningsmodellen för lärosätena föreslås träda i kraft.

Är du generalist? Då kan du vara gynnad om efterfrågan på arbetsmarknaden i din bransch går ned, till exempel som en följd av AI- och automatiseringsutvecklingen. Simon Ek på IFAU har tagit fram ett verktyg som kan skatta hur specialiserade olika arbetstagare är för sina yrken. Hög grad av specialisering innebär högre risk att bli av med jobbet när strukturomvandlingar sker.

* Promemoria = resultatet av en intern utredning för ett departement, där regeringen redogör för riksdagen hur man ser på en viss fråga. En promemoria innehåller oftast inget färdigt förslag till riksdagsbeslut.

Mer om detta och annat kan du läsa längre ner i rapporten. Klicka på de **feta rubrikerna/länkarna**. Den text som finns under "**Kommentar**" är vår egen, all annan text är hämtad från publika källor.

Har du frågor eller synpunkter kring innehållet i denna rapport, tveka inte att kontakta ola.johansson@academedia.se

POLITIK OCH REFORMER

REGERINGEN.SE, 28 MAJ

Möjligheten till kompetensutveckling för yrkesverksamma ska öka

Att kunna byta yrke och utveckla sin kompetens under arbetslivet är avgörande för att möta arbetsmarknadens snabba förändringar och behov. Därför behövs fler korta kurser inom högskolan som är relevanta för yrkesverksamma. Nu remitterar Utbildningsdepartementet ett förslag på en modell för hur lärosätenas utbildningsutbud kan utvecklas.

Kommentar: Promemorians förslag handlar om att skruva i ersättningsmodellen för lärosäten så att dessa ges större incitament att utveckla utbildningar som riktar sig till yrkesverksamma i behov av omställning. Finns här en risk att universiteten rör sig in mot yrkeshögskolans målgrupp? Utredaren konstaterar att:

"Införandet av en särskild ersättningsmodell för yrkesverksamma kan ha en indirekt effekt på yrkeshögskolans utbildningar. Det går inte att utesluta att en viss överlappning i av kursutbudet uppstår [...] Om universitet och högskolor i högre grad får ekonomiska incitament att erbjuda korta, flexibla och arbetsrelaterade kurser för yrkesverksamma kan det leda till en konkurrenssituation och ett ökat behov av tydligare rollfördelning mellan utbildningsformerna."

Om nyttjandet av omställningsstudiestödet kan vara en vägledning ser vi redan nu en trend där beviljandet i allt högre grad går till universitets- och högskoleutbildningar. Idag avser 50 procent av de beviljade utbildningarna högskola, 38 procent yrkeshögskola och 7 procent komvux. 2023 var fördelningen 48-42-6.

Nämnas ska också att Myndigheten för yrkeshögskolan i sitt regleringsbrev också har ett [uppdrag](#) att ytterligare utveckla sitt kursutbud för omställning. MYH ska redovisa sin plan för detta i januari 2026.

MYNEWSDESK.COM, 28 MAJ

När AI kliver in i klassrummet – EU satsar på morgondagens lärare

Hur påverkar artificiell intelligens lärarrollen och undervisningen i Europas skolor? I takt med att AI-teknik vävs in i allt fler delar av samhället ställs nya krav på både lärare och lärarutbildningar. Nu deltar forskare från Umeå universitet i ett internationellt EU-projekt som ska rusta framtidens pedagoger med både teknisk och pedagogisk kompetens.

DEMOGRAFI OCH MAKRO

IFAU.SE, 27 MAJ

Specialisering avgör vem som påverkas när jobben försvinner

Hur specialiserade vi är i våra yrken påverkar hur sårbara vi är när efterfrågan på arbetskraft minskar. I en ny IFAU-rapport presenteras ett nytt sätt att mäta yrkesspecialisering med hjälp av detaljerade data och maskininlärning.

VIA.TT.SE, 30 MAJ

Kraftig ökning av uppsägningar inom välfärden

Totalt rör det sig om 2 466 personer – en ökning med 157 procent jämfört med föregående år. Barnskötare var den yrkesgrupp som drabbades allra hårdast, med hela 627 uppsägningar under 2024. Yrkesgruppen med överlägset flest antal avslutade anställningar till följd av ohälsa var undersköterskor, där 236 personer blev av med jobbet. Det visar Omställningsbarometern, en kartläggning av arbetsmarknaden inom välfärden som tas fram av Omställningsfonden.

Kommentar: Antalet uppsagda må låta odramatiskt, men trenden och den massmediala uppmärksamheten lär inte inte vara bra för intresset att utbilda sig till barnskötare eller undersköterska.

GP.SE, 14 MAJ

Regeringen räknar med högre arbetslöshet

Ekonomi Regeringen skriver upp sin prognos för arbetslösheten. I slutet av året räknar finansminister Elisabeth Svantesson (M) med att den ska vända ner igen.

ARBETSFÖRMEDLINGEN.SE, 20 MAJ

Rekryteringsproblem och dess konsekvenser

Många arbetslösa saknar de kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar. Rapporten analyserar konsekvenserna av bristen på arbetskraft med efterfrågad komp...

UPPHANDLING24.SE, 28 MAJ

Firar seger i pilotfall

Uppsala kommun räknar med prövning i högre instans av en reserverad upphandling, men också att "fallet Ferlin" i slutändan banar väg för fler kontrakt med idéburna organisationer.

Kommentar: Möjligheten för en upphandlande myndighet att reservera en upphandling till en idéburen (icke vinstdrivande) organisation infördes 2023. Sedan dess har den använts sparsamt och vi har ännu inte sett någon kommun reservera en upphandling av reguljär vuxenutbildning. Möjligheten att reservera en upphandling gäller för "sociala tjänster och andra särskilda tjänster", till vilka vuxenutbildning räknas.

SKOLFI.SE, 27 MAJ

Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund

Skolforskningsinstitutets systematiska forskningssammanställningar är i första hand till för förskollärare och lärare. De riktar sig också till skolledare och andra beslutsfattare som på olika sätt kan främja goda förutsättningar för en undervisning på vetenskaplig grund.

Kommentar: Skolforskningsinstitutets forskningssammanställningar gör inte så mycket väsen av sig men för den som vill bedriva sin utbildning på vetenskaplig grund är de användbara underlag. I upphandlingar av kommunal vuxenutbildning har vi kunnat se fynd och slutsatser från forskningssammanställningar både i form av krav och kvalitetskriterier. Ett exempel är [Individanpassad vuxenutbildning - med fokus på digitala verktyg](#) som kom för några år sedan. Nu har Skolforskningsinstitutet två nya sammanställningar på gång med bäring på vuxenutbildningen:

[Sfi-undervisning för vuxnas andraspråksutveckling i muntliga färdigheter](#)

[Yrkesdidaktik - att bana väg för elevers lärande i gymnasial yrkesutbildning](#)

Academedia

support@nobicon.se, +46 (0)90 14 42 70

[Gå till portalen](#)
[Avsluta prenumeration](#)

[Läs villkor och information om behandling av personuppgifter](#)